

GRIJS GOUD WIL ALLE TALENT BENUTTEN

Wanneer het woord hoogbegaafdheid valt, denkt men in eerste instantie meestal aan kinderen in de schoolleeftijd. Maar hoogbegaafde kinderen worden hoogbegaafde jongeren en volwassenen en hopelijk ook ouderen. Stichting Mensa Fonds zet zich ervoor in dat de talenten van alle hoogbegaafden worden benut en streeft ernaar dat de betekenis van hoogbegaafdheid voor de samenleving zichtbaarder wordt.

Tekst: [Christianne Bezembinder-de Wolf](#) // [Karina Ahles-Frijters](#)

Nederland vergrijst. Op dit moment heeft ons land ongeveer 4,5 miljoen inwoners van 65 jaar en ouder op een totaal van 17,2 miljoen. Van hen heeft ongeveer vijf procent een IQ hoger dan 125. De omvang van deze groep wordt daarmee geschat op 225.000 ouderen. Statistieken laten zien dat deze aantallen de komende jaren nog verder stijgen.

In 2014 besloot het bestuur van het Mensa Fonds daarom ook de aandacht specifiek te richten op hoogintelligente ouderen in hun latere levensfase. Dit speerpunt kreeg de naam Grijs Goud. Hierbij wordt geen precieze leeftijdsgrens gehanteerd. Het gaat om mensen met een rijke levenservaring die graag willen blijven participeren in de maatschappij indien ze daartoe passende mogelijkheden krijgen aangeboden. Zij zijn veelal geïnteresseerd in nieuwe ontwikkelingen en kennisoverdracht. Maar het gaat ook om hoogbegaafde ouderen die in een isolement terechtgekomen zijn of die niet aan hun trekken komen in verpleeg- of verzorgingshuizen. Met het uitroepen van Grijs Goud tot speerpunt hoopt het Mensa Fonds een positieve bijdrage te leveren aan een actueel maatschappelijk thema.

Er is al gebleken dat de behoeften van hoogbegaafde ouderen grotendeels overlappen met die van hoogopgeleide ouderen in het algemeen. Organisatoren van passende activiteiten kunnen daarvoor inspelen op een doelgroep die groter is dan alleen de groep hoogbegaafde ouderen. Gelukkig is er in Nederland al een groot aanbod van cultuur, cursussen op hoog niveau en reizen waar gebruik gemaakt van kan worden. Maar het kan nog beter.

Een deel van de ouderen is nooit herkend als hoogbegaafd. In hun jeugd werd er minder aandacht geschonken aan passend onderwijs en met name meisjes kregen geen kansen om zich (academisch) te ontwikkelen. Het zou goed zijn als deze ouderen zichzelf gaan herkennen en dat hun omgeving hen ook herkent als zijnde hoogbegaafd.

Nieuwsgierig en autonoom

Kenmerken van hoogbegaafdheid zijn nieuwsgierigheid, autonomie en doelgerichtheid. Een hoogbegaafde oudere houdt deze kenmerken, ook wanneer hij cognitief achteruitgaat. Hij beschikt dan over een scala aan compensatietechnieken om te verbloemen dat er iets aan de hand is. Dit bemoeilijkt diagnostiek. Het is buitengewoon verwarrend voor een arts, psychiater of (mantel)zorgverlener dat een dementerende hoogbegaafde nog steeds hoogbegaafd blijft in doen en laten. Een hb'er zal bijvoorbeeld nog lang vasthouden aan zijn gewoonte om de krant te lezen, ook al onthoudt of begrijpt hij de inhoud niet meer. Dit zorgt voor misverstanden of zelfs irritatie bij de mantelzorgverlener als er een gesprek over de actualiteit gevoerd wordt. Het is dus nodig dat er meer kennis over hoogbegaafdheid wordt verspreid binnen de gezondheidszorg en dat het belang van passende activiteiten voor deze groep ouderen wordt onderkend. Het Mensa Fonds wil dit onder de aandacht brengen bij beleidsmakers op verschillende niveaus.

Bij pilots in verpleeghuizen waar het Mensa Fonds bij betrokken was, is gebleken dat het moeilijk is om activiteiten voor hoogbegaafde ouderen van de grond te krijgen in verpleeg- en verzorgingshuizen. Lukt het toch, dan blijkt het lastig de continuïteit te waarborgen en dit werkt als een inktvlek naar vergelijkbare organisaties in de regio. Projecten voor hoogbegaafde ouderen in verpleeghuizen zijn veelal afhankelijk van de inzet van één betrokken

STICHTING MENSA FONDS

Stichting Mensa Fonds is in 2013 opgericht door Vereniging Mensa Nederland. De stichting heeft als doelen het benutten van talenten van hoogbegaafden en het zichtbaarder maken van de betekenis van hoogbegaafdheid voor de samenleving.

Het fonds is voor iedereen die geïnteresseerd is in hoogbegaafdheid, of ze lid zijn van de vereniging of niet.

medewerker of vrijwilliger, de kartrekker. En dus sneuvelen deze projecten vaak als eerste bij een reorganisatie, bezuinigingsoperatie of het vertrek van de kartrekker.

Colleges en meer

Stichting Mensa Fonds heeft in het verleden al subsidies toegekend aan projecten die met Grijs Goud te maken hebben. Waaronder Oud Geleerd Jong Gedaan (OGJD), een initiatief waarbij studenten een collegereeks verzorgen voor ouderen. Ook zijn er met financiële steun van het Mensa Fonds door het IHBV twee geschreven portretten gemaakt van hoogbegaafde senioren, om de hoogbegaafde oudere zichtbaar te maken door het vertellen van een persoonlijk verhaal. Het Mensa Fonds wil echter meer. Grijs Goud moet stevig op de kaart gezet worden. Hoogbegaafden moeten meedenken en meepraten over wat zij willen wanneer ze ouder worden. Voor de mensen die nu tot de Grijs Goud-doelgroep behoren, moeten voorzieningen komen waardoor ze alle ruimte en mogelijkheden krijgen om zich te blijven ontwikkelen en ontplooiën en kunnen blijven bijdragen aan de maatschappij.

Stichting Mensa Fonds wil onderzoeken welke deze mogelijkheden zouden kunnen zijn. Het streven is om een symposium over dit onderwerp te organiseren, waarbij mensen uit verschillende vakgebieden en uit verschillende doelgroepen bij elkaar gebracht worden. Het doel van het symposium is om de geluiden van hoogbegaafde ouderen zelf hoorbaar te maken,

meer inzicht te krijgen in hun wensen en behoeften en om het potentieel van de doelgroep van Grijs Goud zichtbaar te maken. Op die manier kunnen anderen geïnspireerd raken om aan het werk te gaan rondom dit thema. ■

Wil je meedenken of meehelpen met Grijs Goud, dan is dat zeer welkom.

Het Mensa Fonds zoekt mensen die:

- te maken hebben met hoogintelligente ouderen (beroepsmatig of in de familie)
- zelf behoren tot de doelgroep Grijs Goud
- een bijdrage aan het symposium willen leveren (dat kan bijvoorbeeld in de vorm van een aangeleverde tekst, een geldbedrag, een voorstel voor een spreker, een idee voor een locatie)
- zelf een idee hebben wat met Grijs Goud te maken heeft.

Meld je via info@mensafonds.nl onder vermelding van Grijs Goud of neem rechtstreeks contact op met Karina Ahles-Frijters op 06 22 78 48 16.

Dit artikel is geschreven door Christianne Bezembinder-de Wolf en Karina Ahles-Frijters, beiden bestuurslid van Stichting Mensa Fonds. Ze houden allebei van soep, hebben al enkele grijze haren en hart voor het speerpunt Grijs Goud.